

Alsómocsoládon kiosztották a Kemény Bertalan Díjakat

Legyenek élő magyar falvak

Immáron tizennegyedik alkalommal zajlott le a Kemény Bertalan nevét viselő díjátadó ünnepség Alsómocsoládon. A rendezvényen egyebek mellett dr. Ónodi Gábor előadását hallgathattuk meg A tanyától Európáig címmel. (Dr. Ónodi Gábor a Magyar Urbanisztikai Társaság Falutagozatának vezetője ebben az évben Kemény Bertalan Falufejlesztési Díjban részesült.)

Magyar jellegzetesség a tanya fogalma, az alföldi tanyák világa az Európai Unió számára idegen fogalom, jellegzetes hungarikum. Létfenntartását a tanya körül megtalálható szántóföldek és a tanyán tartott állatok biztosítják. A tanyákon könnyen és egyszerű módon valósítható meg a fenntartható fejlődésnek megfelelő életmód, illetve olyan mintagazdaságok, létesítések, amelyek a biodiverzitás elsősorú segítő terepévé válhatnak. Dr. Ónodi Gábor előadásában felidézte a tanyákkal és az ott élő emberekkel kapcsolatos emlékeit. Kemény Bertalan szavaival fogalmazott: „Próbáljuk meg egybeszeretni közösségeinket!”

Elsőként Csontos Máté mórógáti polgármester személyét ismerhettük meg, aki a település vendégszeretőjére ad példát. Mórógát Bács-Kiskun Megye keleti részén Jászsentiásló és Szank között helyezkedik el, népességének száma 554 fő. A településvezető mindig ügyelt arra, hogy a Mórógátra meghívott vendégek/látogatók otthon érezzék magukat a településen, sokszor a maga által készített ebéddel látta vendégül az oda érkezőket.

Példásnak nevezte Sági Lajos, a Kiskunmajsa-Kígyópusztai Lelkészség plébánosa tanyai építómunkáját. A Hit és Kultúra Alapítvány (melynek keretében is dolgozott) 1991-ben alakult, Kígyópusztán. Az itt lakó emberek döntően mezőgazdasági területekből élnek, magas a munkanélküliek száma. Az alapítvány mindig kiemelt hangsúlyt fektetett a kiskunorsági aprófalvak és tanyák népe körében a gazdálkodói szemlélet (kenyérkultúra) kialakítására, a kulturális, pedagógiai, lelki gondozói és szociális munka felvállalására. Az alábbi szempontokat igyekeznek érvényesíteni a munkájuk során:

- a paraszti kultúra még fellelhető értékeinek megmentése, továbbadása

(életszemlélet a népdalokon, néptáncban, kézművességen keresztül),

- a társadalmi rétegek gondolkodásmódjának közelítése, a megértés, a kölcsönös megbecsülés elősegítése,

- a halmozottan hátrányos helyzetű, gyakran tanulási gondokkal küzdő tanyasi gyerekek felzárkóztatása, a társadalomba való beilleszkedésük elősegítése,

- tanulni, hogyan lehet a természettel együtt élni anélkül, hogy tönkretennénk értékeinket, kizsákmányolnánk tartalékait,

- városi fiatalok megismertetése ezzel a világgal, az ember kiszolgáltatottságával s ezen belüli lehetőségeivel, másfajta méltóságával,

- azoknak a gyerekeknek kínálni programokat, akik a szülői hozzáállás, vagy anyagi okok miatt ritkán jutnak el táborkba, kirándulásokra.

Dr. Ónodi Gábor előadásában a jászsentiáslói Eördögh-tanyát is bemutatta, amely a Bács-Kiskun Megyei Értéktárban nyilvántartott nemzeti érték. A tanyagazda, Eördögh András fontosnak tartja a hagyományok átörökítését és a hagyományos tanyás gazdálkodás ápolását. A földművelésben vetésforgóban termelnek, a kapás, a kalászos és a pillangós növények váltják egymást a területen, műtrágya helyett szerves trágyát használnak. A biogazdaságban biorozst, tönkölybúzát, amarantot és gabonát is termesztenek, melyet saját hengerekkel malomban őrölnek teljes kiőrlésű liszté. A lisztből száraz tésztát készítenek, de saját, fatűzelésű kemencében friss házi kenyeret is sütnék. A gazdaságban ősi magyar állatfajtákat is tenyésztnek (szürke marha, mangalica). Nevelnek még ludat, pulykát és gyöngytyúkot is. Az állatokat táp és antibiotikum nélkül etetik. A gazdaság lovai kizárólag ősi primitív fajták. A kunfakó lófajta kitegyéztése Eördögh András nevéhez

Jászsentiásló határában oázisként hat az Eördögh-tanya

köthető. Bemutatóival, a régi életmód megőrzésével és népszerűsítésével nagymértékben hozzájárul a szellemi és a tárgyi múltunk átörökítéséhez.

Dr. Ónodi Gábor beszélt a Táj és Ember Népfőiskolai Kulturális és Természetvédő Közhasznú Egyesület égisze alatt működő Szeri Búzaszemiskoláról is, ahol többek között bemutatják egykori diákjának, Kordás Katalinnak gazdaságát is, ahol állattartással és -tenyésztéssel (többek között őshonos fajtákkal), ősgyepék legeltetéses hasznosításával és megőrzésével foglalkoznak.

Az előadásban szóba került települések, szervezetek és gazdaságok mindegyike fontosnak tartja a tanyai élet kultúrájának fenntartását, a felnövekvő generáció számára történő megismertetését. Örömmel töltött el bennünket, hogy dr. Ónodi Gábor Tóth Mártát is megemlítette, mint a Szent István Egyetem volt hallgatóját, aki dolgozott együtt Kemény Bercivel, segítette egyesületünk munkáját is, és többször tartott előadást a falugondnokoknak.

Végül soron elmondható, hogy csak az igazán elhivatott emberek tudnak és képesek példaértékű eredményeket elérni.

K. E.

Alsómocsoládon tizennegyedik alkalommal adták át a Kemény Bertalan Falufejlesztési Díjakat.

BÍRÓ ZOLTÁN

Bíró Zoltán 2008-tól tanyagondnok Kelebián. Feladatát „szolgálat”-nak, a hivatásának tekinti, amelyet példaértékűen és kimagasló színvonalon végez immár több mint tizenöt éve. Bel- és külterületen egyaránt ügyel a közbiztonságra, probléma esetén azonnal értesíti a körzeti megbízottat. Nemcsak az idősek, de a nagycsaládosok iránt is kitűnik figyelmessége, a rászorulókat felé megnyilvánuló karitatív érzékenysége, szakmai elkötelezettsége.

Munkáját a pontosság, személyes hozzáállás, a megbízhatóság, az áldozatkészség, az empátia jellemzi.

A Falugondnokok Duna-Tisza Közi Egyesület felügyelőbizottságának tagja és szakmai tapasztalatával segíti az egyesület munkáját. Mind a szakmai, mind az egyesületi, közösségi munkában példaadóan helytáll. Feladatvállalásaira kivétel nélkül minden alkalommal lehet számítani.

Az egyesületben senior tanyagondnokként is tevékenykedik. Az új falu- és tanyagondnokoknak magatartásával és tenni akarásával követendő példát mutat.

Szakmai munkája mellett kiemelkedően aktív közösségi munkát is végez.

Aktívan közreműködött a tanyavilágban élők körében meghirdetett pályázati programok megvalósításában: például a tanyavillamo-

sítás területén megszervezte a közös fellépést. Segítette az egyesületünk által szervezett egészséges Kiskert programot is, ahol mind a kisgyermekes szülők, mind az érdeklődő nagyszülők rezisztens csemegeszőlők ültetésével juthattak egészséges gyümölcshöz.

Részt vesz a kelebiai civil szervezetek munkájában például a polgárőr szervezetében is. Rendezvények rendszeres és aktív résztvevője, akár magán személyek, akár civil szervezetek mindig számíthatnak a segítségére.

2021-ben Bíró Zoltán munkájáról díjnyertes falugondnoki film készült „Ahol mégsem kolbászból van a kerítés” címmel. Bácskai Gabriella dokumentumfilmje a Lakiteleki Filmszemlén három díjat nyert: a Magyar Művészeti Akadémia díját, az Agrár- és Élettudományi Egyetem különdíját, és a Lakitelek Önkormányzatának különdíját.

Bíró Zoltán becsületesen és odaadóan végzett munkájával kivívta mind Kelebia lakóinak, mind az egyesület tagjainak elismerését és megbecsülését.

DR. ÓNODI GÁBOR

A Falufejlesztési Társaság Kemény Bertalan Falufejlesztési Díjat adományoz Dr. Ónodi Gábor falufejlesztőnek, a falufejlesztés és különösen a falumegújítás emblematikus alakjának. Szakmai elkötelezettségére Kemény Bertalan óriási hatást gyakorolt, mind tervezőként, mind egyetemi oktatóként az ő szellemiségét képviselte. Szakmai munkája kiterjedt az ország egészére. Részt vett az Alföld időszerű tájhasznosítási kérdéseiről szóló országgyűlési határozat végrehajtásában, a program kidolgozásában.

A Szent István Egyetem, Környezet- és Tájgazdálkodási Intézet meghatározó személyisége, volt oktatási-kutatási igazgatóhelyettes, tanszékvezető, egyetemi docens fokozattal. 1991 óta a Falufejlesztési Társaság tagja, 2006 óta a Magyar Urbanisztikai Társaság Falutagozatának elnöke.

Meghatározó szerepet játszott az Európai Falumegújítási és Vidékfejlesztési Munkacsoportban, 12 éven át ő volt a szakértői bizottság magyar tagja, mondhatni a lelke. Fáradhatatlanul szervezte a falumegújítási mozgalmat, mellyel komoly megbecsülést szerzett az országnak.

Korábban tagja volt a Magyar Nemzeti Vidéki Hálózat elnökségének, 2010 óta a Szélmalom Alapítvány kuratórium elnöke.

A Magyar Szalézi Munkatársak Egyesülete munkatársa, alapító elnöke. Don Bosco Díjas, 2011-ben Pro Régió Díjat kapott. Nyolcvan hazai és húsz nemzetközi publikációja hangsúlyosan szolgálja a vidék felemelkedését.